

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.11.2019, sp. zn. 11 To 79/2019, ECLI:CZ:VSPH:2019:11.TO.79.2019.1

Číslo: 7/2021

Právní věta: Z trestního řádu nevyplývá povinnost překladu celého spisového materiálu vedeného v konkrétní trestní věci týkající se obviněného. Kritériem pro zajištění překladu písemností nad rámec výčtu vymezeného v ustanovení § 28 odst. 2 tr. ř. je pouze hledisko dodržení obecného práva obviněného na spravedlivé soudní řízení, zejména řádného uplatnění práva na obhajobu (§ 28 odst. 4 tr. ř.).

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 21.11.2019

Spisová značka: 11 To 79/2019

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhajoba, Právo na spravedlivé soudní řízení, Tlumočník

Předpisy: § 28 odst. 2 tr. ř.
§ 28 odst. 4 tr. ř.
§ 33 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obžalovaného H. B. A. B. B. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, sp. zn. 45 T 5/2001.

I.

Rozhodnutí soudu prvního stupně

1. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, sp. zn. 45 T 5/2001, bylo rozhodnuto tak, že podle § 28 odst. 4 tr. ř. se návrh obžalovaného H. B. A. B. B. na písemný překlad trestního spisu ze dne 7. 10. 2019 zamítá. Městský soud v Praze vydal toto usnesení na základě návrhu obžalovaného, který požadoval překlad veškerého spisového materiálu v jeho trestní věci do tuniské arabštiny, aby tím bylo zachováno jeho právo na spravedlivý proces a právo na tlumočníka.

2. Městský soud v Praze zdůvodnil své zamítavé rozhodnutí zejména tím, že většina spisového materiálu nemá charakter listinných důkazů a překlad spíše administrativních podkladů k vedení trestního řízení ze své podstaty nemůže sloužit k zajištění práva na spravedlivý proces. Soud prvního stupně také vyzdvihl tu skutečnost, že obžalovanému byl doručen do vlastních rukou předklad

obžaloby a též rozsudku soudu prvního stupně ze dne 25. 1. 2002, sp. zn. 45 T 5/2001, kde jsou citovány i výpovědi jeho původních spoluobviněných jako svědků, a to včetně jejich hodnocení soudem prvního stupně. Takovýto překlad považuje Městský soud v Praze za dostačující zdroj informací, které umožňují obžalovanému seznámit se s podstatou jeho trestní věci v potřebném rozsahu. Připomenul též, jaké podklady byly čteny a překládány obžalovanému v průběhu vazebního zasedání dne 1. 10. 2019. Městský soud v Praze se v rámci svého odůvodnění vypořádal i s kritikou přibrané tlumočnice.

II. Stížnost obžalovaného

3. Proti uvedenému usnesení Městského soudu v Praze podal obžalovaný H. B. A. B. B. prostřednictvím svého obhájce stížnost dne 17. 10. 2019, tedy ve lhůtě předpokládané ustanovením § 143 odst. 1 tr. ř. Stěžovatel prostřednictvím svého obhájce definuje právo na tlumočení, odkazuje na jeho ukotvení v trestním řádu, v Listině základních práv a svobod a v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). V souvislosti s uvedenou definicí též poukazuje na ustálenou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), a zejména pak na jeho rozhodnutí ve věci Luedicke, Belkacem a Koç proti Německu ze dne 28. 11. 1978, kde ESLP konstatoval, že právo na překlad se použije na všechny úkony v řízení proti obviněnému, kterým musí porozumět, aby jednání v jeho věci bylo spravedlivé, jako jsou obvinění, důvody zatčení a samotné projednání. Stěžovatel tak s ohledem na význam tohoto rozhodnutí a rovněž na specifika v jeho trestní věci, kde byl stíhán jako uprchlý a kde jsou k dispozici všechny podklady v písemné podobě, považuje za účelnou možnost seznámení se s nimi. Odkazuje i na rozhodnutí ESLP ve věci Kamasinski proti Rakousku ze dne 19. 12. 1989, podle něhož by soud měl vždy přeložit obžalobu a všechny důležité písemné materiály, které jsou nezbytné, aby byl obviněný seznámen s povahou a důvodem trestního stíhání. Stěžovatel je toho názoru, že překlad obžaloby a rozsudku soudu prvního stupně je nedostačující a že z těchto podkladů není obžalovaný schopen zcela seznat všechny skutečnosti, které jsou mu kladeny za vinu, a ani skutečnosti svědčící v jeho prospěch. Stěžovatel se domnívá, že napadeným usnesením soudu prvního stupně bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Žádá tedy, aby ho Vrchní soud v Praze zrušil a aby bylo vyhověno jeho původní žádosti, která byla předmětem napadeného usnesení.

III. Rozhodnutí o stížnosti

4. Vrchní soud v Praze z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení i správnost postupu řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že tato stížnost není důvodná, a to s ohledem na následující zjištění a závěry.

5. Právo na zajištění tlumočení upravené v § 28 tr. ř. je odrazem zásady ukotvené již v čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a uvedené rovněž ve výčtu zásad v úvodních ustanoveních trestního řádu, konkrétně v § 2 odst. 14 tr. ř. Ustanovení § 28 odst. 2 tr. ř. stanoví taxativní výčet klíčových rozhodnutí a podkladů, které je vždy třeba obviněnému přeložit do jazyka, o němž prohlásí, že mu rozumí. Ostatní rozhodnutí, která nejsou vyjmenována v tomto výčtu, není třeba obviněnému automaticky písemně překládat, ledaže by šlo o situaci nastíněnou v ustanovení § 28 odst. 4 tr. ř.

6. Z ustanovení § 28 odst. 4 tr. ř. vyplývá, že je třeba obviněnému písemně přeložit i písemnost neuvedenou v taxativním výčtu v § 28 odst. 2 tr. ř., je-li to zapotřebí pro zaručení spravedlivého procesu, zejména pro řádné uplatnění práva na obhajobu, a to v rozsahu určeném orgánem činným v trestním řízení, který je zcela nezbytný k seznámení obviněného se skutečnostmi, jež jsou mu kladeny za vinu. Toto ustanovení je plně v souladu se smyslem a závěry jak stěžovatelem zmíněných závazných lidskoprávních standardů, tak se závěry stěžovatelem citovaných rozhodnutí ESLP. Ze

žádných závazných norem však nevyplývá povinnost překladu celého spisového materiálu vedeného v trestním řízení, který logicky obsahuje též řadu písemností administrativního charakteru. Kritériem pro posouzení překladu písemností nad rámec taxativního výčtu vymezeného v ustanovení § 28 odst. 2 tr. ř. je tedy hledisko dodržení obecné zásady spravedlivého procesu.

7. I přes atributy, které blíže vymezují zásadu spravedlivého procesu, je stále zásadou obecně uchopovanou ze strany obviněných a jejich obhájců. Jejím smyslem je objektivně možné zajištění rovných podmínek obviněných, nikoli však dosažení subjektivně uspokojivých výsledků rozhodování orgánů činných v trestním řízení pro všechny obviněné, které logicky již s ohledem na smysl a účel trestního řízení nejsou možné. Již z ustanovení čl. 6 odst. 3 písm. a) Úmluvy vyplývá, že obviněný musí být seznámen v jazyce, který ovládá, s povahou a důvodem obvinění proti jeho osobě. Trestní řízení se vede pro skutek, který je jeho předmětem. Skutek je vymezen jednáním, kterého se měl dopustit obviněný, a jeho následkem, obojí pak s trestněprávní relevancí. Je tedy nutné, aby jej orgány činné v trestním řízení právně kvalifikovaly, a obviněný tak byl obeznámen nejen s tím, jakého skutku se měl dopustit, ale též s tím, jaký trestný čin je v něm spatřován a jaký trest mu hrozí. Takovéto informace, stejně tak jako označení důkazů, které dokládají oprávněnost trestního stíhání, musí být a samozřejmě i jsou uvedeny v obžalobě. S ohledem na totožnost skutku, kterou je třeba zachovat po celou dobu trestního řízení, není možné, aby byl obžalovaný (případně) shledán vinným skutkem, který obžaloba neuvádí. Překlad obžaloby, jak vyplývá nejen z napadeného usnesení, ale i ze spisového materiálu, byl obžalovanému zajištěn.

8. Zároveň je nutno uvést, že v případě stěžovatele, který byl původně stíhán a odsouzen jako uprchlý, došlo na jeho žádost ke zrušení odsuzujícího rozsudku a bude znovu provedeno hlavní líčení, přičemž právě v průběhu hlavního líčení bude uskutečněno dokazování, kde teprve skutečnosti z něj vzešlé budou podkladem meritorního rozhodnutí. Obžalovaný H. B. A. B. B. má v trestním řízení obhájce a i s ohledem na tuto skutečnost nepovažuje Vrchní soud v Praze dále za nutné vysvětlovat průběh dokazování v hlavním líčení a jeho význam, který je navíc stanoven a dohledatelný v ustanoveních § 207 a násl. tr. ř.

9. Obžalovanému (stěžovateli) byl soudem prvního stupně zajištěn překlad obžaloby, z něhož je zcela patrné, jaký skutek mu je kladen za vinu, včetně toho, jaké důsledky při jeho prokázání mu hrozí. Z obžaloby též vyplývá, na základě jakých důkazů byla obžaloba podána. Jelikož byl obžalovanému poskytnut též překlad rozsudku soudu prvního stupně ve věci vedené pod sp. zn. 45 T 5/2001, je tak schopen seznámit se i s úvahami soudu prvního stupně a jeho hodnocením důkazní situace včetně důkazních prostředků, takže jistě i tyto informace jsou případně užitečné pro strategii obhajoby.

10. S ohledem na výše uvedené závěry a zejména též na stadium trestního řízení, v němž se obžalovaný nachází, lze považovat učiněné překlady písemností (obžaloby a pro spoluobviněné závazného rozsudku soudu prvního stupně ve věci) za dostačující, neboť obžalovanému poskytují takové informace, které plně korespondují s jeho právem na obhajobu a právem na zajištění spravedlivého procesu. Vrchní soud v Praze se tak plně ztotožňuje s postupem Městského soudu v Praze a neshledává žádný důvod k tomu, aby bylo vyhověno stěžovateli původnímu návrhu na překlad celého spisového materiálu, neboť by to bylo jednak nadbytečné a jednak by právě takovýto postup kolidoval s jinou zásadou trestního řízení vyjádřenou v ustanovení § 2 odst. 4 tr. ř., a to s rychlostí řízení.

11. Vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze svým usnesením napadeným stížností nijak nepochybil, a že jím vydané usnesení je zcela v souladu se zněním a smyslem ustanovení § 28 tr. ř., čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod i čl. 6 odst. 3 Úmluvy, dospěl stížnostní soud k závěru, že stížnost obžalovaného H. B. A. B. B. nelze shledat v žádném směru důvodnou a je namístě ji zamítnout v souladu s ustanovením § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.